

Mašo, v katero se Grinjev zaljubi. Po mnogih težavah, katere srečne premaga, poroči se z njo ter živi srečno v simbirski guberniji. — Ko sem prebral to novelo Puškinovo, dejal sem: hvala Bogu, to je zdravo berilo, vse drugače, kakor rafinirano pisarjenje modernih ciničnih naturalistov. Ti naj bi se učili od Puškina, da se dá ljubezen opisovati tudi vzvišeno, sramežljivo, ne pa samo tako, da človeka oblije rdečica in da se mu gabi hudobni človeški rod. Puškin je iz romantične dobe in je učenec Lorda Byrona; od tod izvirajo nekatere slabosti v njegovih spisih. V gori imenovani noveli nam ne ugaja ono, kar nam pripoveduje na 6. in 7. strani o Beaupréju in kako se je povzročil dvoboj. Zato novela ni za mlade ljudi. Jako lepo opisuje razmere ruskega plemstva v prejšnjem stoletju, divje, vojaško življenje; da zna popisovati naravne pojave, vidimo na 18. str., kjer opisuje snežni vihar; bjelogorske trdnjavske razmere biča z ostro satiro; na 72., 73. strani prelepo opisuje napad na trdnjavo; upornika Pugačeva in druge značaje (Švabina) riše prav mojstersko. Mášine telesne lepote ne opisuje, nego samo dušne vrline; a tako je deklica bralcu mnogo bolj simpatična, nego bi bila z natančnim naturalističnim opisovanjem. V tej Puškinovi povesti se

kaže, da je resničen stavek: Pravi umetnik se kaže v tem, kar zna modro zamolčati. Prav tega pa naj-novejša struja ne zna. Prevod se ne bere povsod prav gladko, str. 11. „lezenje po vseh štirih“ se ne glasi dobro.

J. K.

Hrvaška književnost.

Marcel Charlot: *Pripovijetke gospodarstvenog sadržaja*. Preveo Milan Krešić. U Zagrebu. Knjižara Dioničke tiskare 1896. Ciena 50 nč. — Jako vkusno opremljena knjižica obsega manjše sestavke, povesti, dogodbe, v katerih se priporoča varčnost; ta je imeniten moment, važen pomoček, da se reši povoljno socijalno vprašanje. Sestavki se beró jako gladko. Dadó se celó tu in tam uporabiti kakí vzgledi. O veri ni v knjižici ne duha ne sluha; varčnost naj je podlaga sreče na svetu, kakor da se jedino s tem doseže namen našega življenja. Varčnost je tudi — samopašna, ni krščanska čednost, je v darvinističnem zmislu boj za obstanek (str. 33.), je taka, da jo žid lahko priporoča svojemu sinu in najbolj trdosrčen tovarnar svojemu nasledniku. V drugem oziru je knjižica dobra; želimo, da bi bila zdravilo zoper strahovito razkošnost naše dobe.

J. K.

Razne stvari.

Naše slike.

Znamenito sliko kaže str. 41.: *Nikolaj Kopernik*. Ta duševni velikan, Poljak po rodu in duhovnik po stanu, je bil rojen dné 19. svečana l. 1473. in je umrl dné 24. vel. travna l. 1543. Bil je velik zvezdoslovec in je prvi dokazal, da se vrti zemlja okrog solnca. — O delih slavnega Franciška Robbe, kateremu je Ljubljana mnogo hvale dolžna, govorili bomo pozneje več. Izvirnik naše slike na str. 65. je v tukajšnji francišškanski cerkvi.

Glasba.

Dekadentizem v glasbi.

Povod k temu članku nam daje novoizešla zbirka: *O mraku*. *Pesmi za srednji glas s spremeljevanjem klavirja* zložil K. Hoffmeister. Založil L. Schwentner, knjigotržec v Brežicah ob Savi. Cena 1 gld.

Veliki duševni prevrat, ki se vrši sedaj v človeštvu, polastil se je tudi umetnosti. Med tem, ko se na jedni strani kažejo veseli pojavi odločnih zdravih reform, se na drugi strani od „modernega“ duha prevzeti duhovi ločijo v razne „struje“. V pesništvu prehaja jeden del umetnikov vedno očit-

neje v socijalistični tok in mu žrtvuje svojo nadarjenost; drugi del pa, ki nima te odločne samozavednosti, zabredel je v oni temni mysticizem, v bolešno nezadovoljnost, ki naravno sledi iz sedanjih socijalnih razmer in iz skepticizma. Ta šola, ki si liriko prisvaja sedaj, je dekadentizem. Čutnost prevladuje popolnoma nad razumom. Misli se menjujejo kakor ideje v diliriju besnečega človeka. Obupna resignacija vodi pero; karkoli more izražati blazna bolest človeka, ki je izpil kupo poltnosti in sedaj zre z žalostjo v minulost in brez nade v prihodnost, to je v mistični nerazumljivi obliki, v orijentalno-bujnih besednih konglomeratih — ne izraženo, ampak zavito, da čitatelj z nejasnim čustvom sluti, kaj neki je pesnik — ne misli — ampak čutil, ko je sestavljal to zmes. Ideje, ki se izražajo, ne sme soditi logik, dušno stanje teh umetnikov ni toliko predmet za psihologa, nego za psihijatra.

To umetniško smer izraža v glasbi gospod K. Hoffmeister. Stavi si težavno nalogo, da izkuša umeti nerazumljive besede dekadentnih pesnikov in jih natančno kopirati v glasbi. Tu slišimo seveda take glasbene oblike, nad katerimi zmaguje klasično izobraženi človek z glavo, ne vedé, ali nas misli skladatelj zabavati s karikaturó, ali jeziti z nepravilnimi dissonancijami. Vse je iz-